ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

The relationship between management skills and the operational efficiency of child development centers under local administrative organizations in Dansai District, Loei Province.

พัชรา จันทรัตน์[1]
Patchara Jantarat[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะและประสิทธิผลของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กรอบแนวคิดของอิศรา หาญรักษ์ (2563), Robert L. Katz (2009) และ Koontz & Weihrich (2010) ประชากร คือ ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จำนวน 81 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.8320 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ประสิทธิผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน 3) ทักษะการบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .366

คำสำคัญ : ทักษะการบริหาร, ประสิทธิผลการดำเนินงาน, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

[1]นักวิชาการอิสระ
Email: **tonraklooknoo@gmail.com**

Abstract

This research aimed to: 1) examine the administrative skills and operational effectiveness of child development centers under local administrative organizations in Dan Sai District, Loei Province; and 2) investigate the relationship between administrative skills and operational effectiveness. This quantitative research employed conceptual frameworks drawn from Itsara Hanrak (2020), Robert L. Katz (2009), and Koontz & Weihrich (2010). The population consisted of 81 teachers working in child development centers under local administrative organizations in Dan Sai District. The sample was determined using the Krejcie and Morgan table. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.8320. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings revealed that: 1) the overall administrative skills of child development center administrators were at a high level, and when considered by individual aspects, all dimensions were also rated at a high level; 2) the overall operational effectiveness was at a high level, and when considered by individual aspects, all dimensions were likewise rated at a high level; and 3) administrative skills had a statistically significant positive relationship with operational effectiveness at the 0.05 level, with a correlation coefficient of .366, indicating a relatively low positive correlation.

Keywords: Administrative Skills, Operational Effectiveness, Child Development Center

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีและวิทยาการก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันทางสังคมและเศรษฐกิจในทุกประเทศ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ว่า "การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ" ดังนั้น รัฐจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2543: 1) ได้ให้ความสำคัญว่าเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กไทยในอนาคต พุทธศักราช 2560 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560: 14) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่มุ่งพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัย ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ โดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อตั้งรากฐานคุณภาพชีวิตและเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 2-3) ซึ่งการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีความแตกต่างจากระดับการศึกษาอื่น

เนื่องจากมุ่งเน้นพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา มิใช่เนื้อหาสาระทางวิชาการเป็นหลัก (บุญเชิด ชำนิศาสตร์, 2556: 136) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องมีทักษะและความสามารถในการนำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ โดย Katz (2009) ได้อธิบายว่าทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องนำทักษะเหล่านี้มาบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย นอกจากนี้ Koontz and Weihrich (2010) ยังได้ชี้ให้เห็นว่าประสิทธิผลขององค์การขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุมอย่างเป็นระบบ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กอายุระหว่าง 3–5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบดูแลตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยในปี พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศาสนา และกรมการพัฒนาชุมชนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551: 21) ทั้งนี้ อิศรา หาญรักษ์ (2563) ได้ชี้ให้เห็นว่าประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งล้วนต้องอาศัยทักษะการบริหารของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรรวมทั้งสิ้น 81 คน จากการติดตามผลการดำเนินงานพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคในหลายด้าน ได้แก่ ครูผู้สอนไม่ได้ดำเนินการวิเคราะห์เด็กอย่างเป็นระบบ มีเพียงข้อมูลการคัดกรองจากการสังเกตพฤติกรรมเท่านั้น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการนิเทศติดตามจากผู้บริหารอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านทักษะการบริหารทั้ง 3 ด้าน ซึ่งบ่งชี้ว่าผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่สามารถบริหารงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย, 2563) นอกจากนี้ ความแตกต่างด้านประสบการณ์ของผู้บริหาร รวมถึงปัจจัยด้านจำนวนบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบริบทของชุมชน ล้วนส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่งด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา และเสริมสร้างทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบายและวางแผนแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะและประสิทธิผลของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ทักษะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานดังกล่าว โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ ทักษะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูและผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย รวมทั้งสิ้น 81 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 66 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน จำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงาน จำนวน 47 ข้อ โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.8320

เก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
2. ผู้ศึกษาไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ดำเนินการประมวลผลและนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบถ้วนแล้ว นำแบบสอบถามที่เก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วให้คะแนนและลงรหัสเพื่อนำไปคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งดำเนินวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ทักษะการบริหาร ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 5 ระดับ และแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีทักษะการบริหารในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีทักษะการบริหารในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีทักษะการบริหารในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีทักษะการบริหารในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีทักษะการบริหารในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 5 ระดับ และแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยใช้ Pearson correlation coefficient เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางใดและมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ด้วยค่า Correlation โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 168) ดังนี้

ค่า r = 0.81 – 1.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
ค่า r = 0.61 – 0.80 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่า r = 0.41 – 0.60 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ค่า r = 0.21 – 0.40 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
ค่า r = 0.01 – 0.20 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ค่า r = 0 หมายความว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

หากค่า r มีค่าเป็น (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวก แสดงว่าทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีทักษะการบริหารสูง ก็จะมีประสิทธิผลการดำเนินงานสูงด้วย

หากค่า r มีค่าเป็น (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางลบ แสดงว่าทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีทักษะการบริหารต่ำ ก็จะมีประสิทธิผลการดำเนินงานต่ำด้วย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล 1) สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน วิเคราะห์

ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearsoll Product-Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการบริหารและประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 66 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.60 มีช่วงอายุระหว่าง 21–30 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.40 ดำรงตำแหน่งครู คศ.3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.70 และมีประสบการณ์การทำงานในช่วง 5–10 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลการวิเคราะห์พบว่า ทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.25) แสดงให้เห็นว่าบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในระดับสูง รองลงมาคือด้านความคิดรวบยอด ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.37) ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการมองภาพรวมและการวางแผนเชิงระบบของผู้บริหาร และด้านเทคนิค ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.36) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และวิธีการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน ตามลำดับ

2. ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลการวิเคราะห์พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.42) สะอนให้เห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญกับการสร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับสูง รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.30) และด้านบุคลากร ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.40) ตามลำดับ ในขณะที่ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = 0.51) แม้จะยังคงอยู่ในระดับมากก็ตาม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า ทักษะการบริหารโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r = .366) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่า เมื่อทักษะการบริหารของบุคลากรมีระดับสูงขึ้น ประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็มีแนวโน้มสูงขึ้นตามไปด้วย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้านพบว่า ด้านความคิดรวบยอดมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลโดยรวมในระดับค่อนข้างต่ำสูงสุด (r = .292) รองลงมาคือด้านมนุษยสัมพันธ์ (r = .258) ส่วนด้านเทคนิคมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (r = .079) ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารโดยรวมกับประสิทธิผลรายด้านพบว่า ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (r = .475) มีความสัมพันธ์สูง

ที่สุด รองลงมาคือด้านบุคลากร (r = .342) และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (r = .308) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า ทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานและการทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน รวมถึงใช้ศาสตร์และศิลป์ในการสื่อสารกับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมความร่วมมือในองค์กร ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเภา เสมศึกสาม และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2560) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความคิดรวบยอด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ สงรัมย์ (2562) และงานวิจัยของ ปรียาพร ไชยพลบาล (2561) ที่ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทต่าง ๆ ให้ความสำคัญและปฏิบัติได้ในระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านความคิดรวบยอด อยู่ในระดับมากเป็นอันดับสอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสามารถในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มองเห็นภาพรวมขององค์กร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และสร้างวิสัยทัศน์ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถปรับปรุงและพัฒนาวิธีการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรินทิพย์ ธนะวดี (2562) ที่พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทินี นานิคบุตร (2560) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ด้านเทคนิค อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีองค์ความรู้เฉพาะด้าน มีความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ สามารถสร้างแรงจูงใจเชิงบวกให้กับบุคลากร ขจัดความขัดแย้งภายในองค์กร และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ เหมาะสมาน (2561) ที่ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง พบว่า ทักษะการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรา หาญรักษ์ (2563) ที่ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดให้การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่อย่างเป็นรูปธรรม มีการส่งเสริมการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่าย เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงผลักดันให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์ต้นแบบและศูนย์เรียนรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วจีรวรรณ แสนทวีสุข (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลโพธิ์ไทร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับสอง เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนำเด็กและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่น ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการระดมทรัพยากรและการลงทุนทางสังคม และมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนและภาคสังคมรับทราบอย่างทั่วถึง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา สงัดศรี (2565) ที่พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร และการสร้างเครือข่ายและประสานงานความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองตามความสนใจและความสามารถ ส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ และยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรจนนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ล้วนอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และความสามารถในการบริหารจัดการองค์รวม ทั้งด้านหลักสูตร สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก รวมถึงกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วจีรวรรณ แสนทวีสุข (2561) ที่พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า ทักษะการบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความคิดรวบยอดมีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิค ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี

ทักษะสำคัญในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการนำความรู้และความสามารถไปใช้บริหารงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยอาศัยทรัพยากรบุคคลและกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาทักษะการบริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเภา เสมศึกสาม และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2560) ที่พบว่า ทักษะความคิดรวบยอด ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ส่งผลต่อประสิทธิผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลได้ถึงร้อยละ 51.40 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกาญจน์ ชัยชนะ (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ปัจจัยการบริหารทั้ง 5 ด้านส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และร่วมกันพยากรณ์คุณภาพการบริหารได้ถึงร้อยละ 80.10 โดยเสนอแนะให้สรรหาบุคลากรที่มีคุณวุฒิตรงตามมาตรฐาน ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหาร สนับสนุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และจัดสรรงบประมาณตามระเบียบที่กำหนด

ในภาพรวม ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้านอย่างต่อเนื่องและบูรณาการ ทั้งทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ความคิดรวบยอด และเทคนิค ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบรรลุประสิทธิผลตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพตามบริบทของชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารควรพัฒนาการสื่อสาร การมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของบุคลากร และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน

1.2 ผู้บริหารควรจัดทำแผนสรรหาบุคลากร แผนดำเนินงานโครงการ และแผนงบประมาณเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การสนับสนุนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม และพัฒนาความเข้าใจในโครงสร้างองค์กรเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในบริบทที่กว้างขึ้นเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะด้านเทคนิคกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำผลไปพัฒนาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บรรณานุกรม

กนกกาญจน์ ชัยชนะ. (2563). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4.*

ปรียาพร ไชยพลบาล. (2561). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่.*

วจีรวรรณ แสนทวีสุข. (2561). *ประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลโพธิ์ไทร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี.*

วาทินี นานิคบุตร. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.*

ศรินทิพย์ ธนะวดี. (2562). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4.*

สำเภา เสมศึกสาม และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2560). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี.*

สุดารัตน์ เหมาะสมาน. (2561). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง.*

สุนิสา สงัดศรี. (2565). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.*

สุวิทย์ สงรัมย์. (2562). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4.*

อิศรา หาญรักษ์. (2563). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครพนม.*